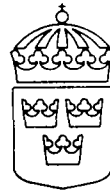

Regeringens proposition 1993/94:223

Avveckling av Handelsflottans pensionsanstalt

Prop.
1993/94:223

Regeringen överlämnar denna proposition till riksdagen.

Stockholm den 10 mars 1994

Carl Bildt

Mats Odell
(Kommunikationsdepartementet)

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås en avveckling av Handelsflottans pensionsanstalt, som skall vara genomförd senast den 31 december 1994. Ansvaret för den återstående administrationen av sjömanspensioner tas i stället över av Riksförsäkringsverket.

Innehållsförteckning

Prop. 1993/94:223

1	Förslag till riksdagsbeslut	3
2	Bakgrund	3
3	Riksrevisionsverkets förslag	4
4	Avveckling av Handelsflottans pensionsanstalt	5
	Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 10 mars 1994	7

Regeringen föreslår att riksdagen

1. godkänner att Handelsflottans pensionsanstalts uppgifter överförs till Riksförsäkringsverket senast den 31 december 1994,
2. bemyndigar regeringen att avveckla Handelsflottans pensionsanstalt,
3. bemyndigar regeringen att låta Riksförsäkringsverket låna högst 60 miljoner kronor i Riksgäldskontoret för att täcka kostnaderna för sjömanspensioneringen.

2 Bakgrund

Handelsflottans pensionsanstalt (HPA) handlägger ärenden om pensionering av sjömän. Arbetsuppgifterna består i huvudsak av att behandla pensionsansökningar om sjömanspensioner samt att utföra de beräkningar och den uppföljning som dessa föranleder. HPA har tre anställda varav en direktör. Anstalten leds av en direktion med företrädare för bl.a. Riksförsäkringsverket (RFV) och sjöarbetsmarknadens parter.

Riksdagen beslöt i december 1989 (prop. 1989/90:4, bet. 1989/90:TU7, rskr. 1989/90:62) att den särskilda sjömanspensioneringen skulle upphöra att gälla vid utgången av år 1989. Enligt förordning (1989:996) om upphävande av kungörelsen (1972:412) om sjömanspension gäller vissa övergångsregler. Detta innebär att den senaste tidpunkt som sjömanspensioner kan beviljas infaller under april 1998. Sjömanspensioner betalas som regel ut under tio år efter det att de beviljats.

Enligt lagen (1981:691) om socialavgifter skall arbetsgivare som sysselsätter sjömän betala sjömanspensionsavgift, s.k. redaravgift. Sjömanspensionerna och administrationen av pensionerna finansieras dels genom en sjömanspensionsfond jämte avkastning, dels genom redaravgifter. Över statsbudgeten redovisas ett anslag om 1 000 kronor. Riksdagen beslöt (prop. 1989/90:100 bil. 8 punkten E 4, bet. 1989/90:TU18, rskr. 1989/90:162) i mars 1990 att den fortsatta finansieringen av pensionsåtagandena, efter det att fondkapitalet har förbrukats, bör ske genom upplåning i Riksgäldskontoret och genom redaravgifter. Upplåningen i Riksgäldskontoret skulle ske genom Sjöfartsverkets försorg. Upptagna lån och därmed sammanhängande räntekostnader skall återbetalas genom redaravgifter.

I 1993 års budgetproposition (prop. 1992/93:100 bil. 7 punkten D 3, bet. 1992/93:TU18, rskr. 1992/93:244) uttalades att en avveckling av HPA bör vara genomförd senast under år 1995. I propositionen konstaterades vidare att HPA vidtagit åtgärder för att påskynda en avveckling av verksamheten. Mot bakgrund av detta uppdrog regeringen den

28 oktober 1993 åt Riksrevisionsverket (RRV) att lämna förslag till administration av sjömanspensionerna efter en avveckling av HPA. I uppdraget ingick att redovisa om en överföring från administrativ och ekonomisk utgångspunkt kan ske före år 1995 och i så fall när den tidigast kan ske. Uppdraget skulle ske i samråd med HPA och RFV samt i kontakt med Sveriges Redareförening och Svenska Sjöfolksförbundet.

3 Riksrevisionsverkets förslag

RRV inkom den 9 februari 1994 till regeringen med sin redovisning av uppdraget. RRV föreslår att RFV övertar uppgifterna att administrera sjömanspensionerna efter en avveckling av HPA. Enligt RRV är det flera skäl som talar för en överföring av HPA:s uppgifter till RFV, bl.a. att det ingår i verkets uppgifter att betala ut pensioner och att svara för fondförvaltning. RRV konstaterar att antalet beviljade pensioner och antalet utgående pensioner har minskat sedan riksdagsbeslutet år 1989 om upphävande av den särskilda sjömanspensioneringen.

RRV anser det angeläget att tillvarata den speciella kompetens som HPA:s personal besitter inom området och föreslår att de anställda som i huvudsak sköter handläggningen av sjömanspensionerna skall övergå i RFV:s organisation vid tidpunkten för avvecklingen av HPA. HPA:s uppgifter bör enligt RRV överföras till den yrkesskadeenhet inom RFV som har hand om försäkringsärenden och som ligger i Stockholm.

Utbetalningarna av sjömanspensioner utförs i dag av DAFA AB enligt ett särskilt avtal. Avtalet är ettårigt med sex månaders uppsägningstid. Det nuvarande avtalet löper ut den 31 december 1994. RRV anser att avtalet bör sägas upp och utbetalningarna föras över till RFV:s administration vid en tidpunkt som RFV bedömer som lämplig med hänsyn till gällande avtal och krav på fungerande utbetalningar.

RRV konstaterar i sin rapport att Kammarkollegiet förvaltar sjömanspensionsfonden enligt regeringsbeslut. Fondförvaltningen upphör i och med att fondens kapital har förbrukats, vilket beräknas ske under innevarande budgetår. Kammarkollegiet sköter även HPA:s ekonomiredovisning, vilket kommer att upphöra i och med avvecklingen av HPA. Redovisningen av sjömanspensionerna kan, enligt RRV, föras över till RFV vid utgången av budgetåret 1993/94.

För att säkerställa utbetalningen av sjömanspensioner efter det att fondkapitalet förbrukats har Sjöfartsverket bemyndigats att för HPA:s räkning ta upp lån på högst 60 miljoner kronor i Riksgäldskontoret. Lån och kostnaderna för upplåningen skall återbetalas med redaravgifter. RRV föreslår att bemyndigandet att låna upp medel överförs från Sjöfartsverket till RFV. Kostnaderna för sjömanspensionerna skall enligt RRV särredovisas i RFV:s redovisning.

RRV anser vidare att en särskild delegation för sjömanspensionsfrågor bör utses inom RFV för att ta till vara den sakkunskap och erfarenhet om sjöfartsnäringen och dess arbetsförhållanden som den nuva-

rande direktionen inom HPA besitter. Delegationens uppgift bör främst vara rådgivande men den bör kunna besluta i vissa principiella frågor.

RRV gör bedömningen att en överföring av HPA:s uppgifter till RFV kan ske relativt omgående. Skälen för detta är dels att RFV har en fungerande organisation för utbetalning av pensioner, dels att de anställda vid HPA föreslås överföras till RFV. Utbetalningen av sjömanspensioner kan därför ombesörjas av RFV sedan avtalet med DAFA AB upphört att gälla. Ytterligare skäl är att redovisningen av sjömanspensionerna och bemyndigandet att ta upp lån i Riksgäldskontoret kan överföras till RFV vid utgången av budgetåret 1993/94. Enligt RRV är det därför möjligt att överföra HPA:s uppgifter till RFV den 1 juli 1994.

RFV har inte haft något att erinra mot RRV:s förslag. HPA har i en skrivelse som inkom till regeringen den 14 februari 1994 redovisat sin syn på RRV:s förslag. HPA har i huvudsak inte någon erinran mot RRV:s förslag. HPA anser dock att tidpunkten för avvecklingen av HPA bör bestämmas till den 31 december 1994. HPA framhåller att en avveckling inte får ske på bekostnad av säkerheten i utbetalningarna av sjömanspensionerna. Vid en tidigare överföring av HPA:s uppgifter till RFV bör det enligt HPA klargöras att detta kan ske utan avbrott i pensionsutbetalningarna och att några andra administrativa problem inte uppstår.

4 Avveckling av Handelsflottans pensionsanstalt

Regeringens förslag: Handelsflottans pensionsanstalts uppgifter överförs till Riksförsäkringsverket senast den 31 december 1994. Inriktningen är emellertid att en överföring skall kunna påbörjas redan den 1 juli 1994.

Handelsflottans pensionsanstalt avvecklas vid tidpunkten för överföringen.

Regeringen bör bemyndigas att låta Riksförsäkringsverket låna högst 60 miljoner kronor i Riksgäldskontoret för att täcka kostnaderna för sjömanspensioneringen.

Skälen för regeringens förslag: HPA inledde redan under budgetåret 1992/93 arbetet med att avveckla myndigheten. RRV redovisar i sin rapport att antalet ärenden fortsatt att minska i antal. Från den 31 december 1989, när den särskilda sjömanspensioneringen upphörde, fram till den 31 december 1993 har det totala antalet pensionsansökningar minskat med drygt 50 %. Det är därför inte motiverat att behålla en egen myndighet för dessa uppgifter. Det finns också en ambition att minska antalet små myndigheter. Regeringen konstaterar att enighet råder mellan berörda intressenter beträffande RRV:s förslag att överföra

HPA:s uppgifter till RFV. Vad gäller tidpunkten anser RRV att möjligheter finns att redan den 1 juli 1994 överföra HPA:s uppgifter till RFV. HPA anser att det bör klarläggas att en överföring vid denna tidpunkt inte medför att säkerheten i utbetalningarna av sjömanspensioner åsidosätts. RRV har bedömt att ansvaret för säkerställande av utbetalningar av sjömanspensioner och genomförandet av övriga åtgärder som RRV föreslagit i sin rapport kan ske omgående. RRV har redovisat att RFV har en fungerande organisation för utbetalning av de allmänna pensionerna. Den speciella kompetens som HPA:s handläggande personal har om sjömanspensioner kan vidare tas till vara i RFV:s organisation. Regeringen föreslår mot bakgrund av detta att regeringen bemyndigas att senast den 31 december 1994 överföra HPA:s uppgifter till RFV. Inriktningen är att en överföring skall kunna ske per den 1 juli 1994 eller snarast möjligt därefter. Vid överföringen av uppgifterna kan HPA upphöra som en egen myndighet. I stället bör en särskild delegation för sjömanspensionsfrågor inrättas i RFV.

På samma sätt som tidigare Sjöfartsverket, bör RFV bemyndigas att, vid tidpunkten för avvecklingen av HPA, låna högst 60 miljoner kronor i Riksgäldskontoret för att säkerställa utbetalningarna av sjömanspensioner. Tidigare bemyndigande till Sjöfartsverket att göra detta för HPA:s räkning kan samtidigt dras in. Tillgångar och skulder enligt HPA:s balansräkning vid bokslutstillfället kan övertas av RFV vid avvecklingen av HPA. Vid samma tidpunkt övertar RFV eventuella lån som Sjöfartsverket tagit upp för HPA:s räkning. Även de skyldigheter och åtaganden som åligger HPA övertas då av RFV. Kostnaderna för utbetalningar och administration av sjömanspensionerna skall även vid en överföring av uppgifterna från HPA till RFV finansieras från redaravgifter, sjömanspensionsfonden samt upplånade medel i enlighet med gällande bestämmelser. Dessa kostnader bör särredovisas i RFV:s redovisning. Det ankommer på regeringen att besluta om detta. Eventuella avvecklingskostnader, t.ex. lokalhyra m.m., skall finansieras genom redaravgifter, sjömanspensionsfonden eller upplånade medel.

I årets budgetproposition (prop. 1993/94:100 bil. 7 punkten B 3) har regeringen föreslagit att riksdagen till Handelsflottans pensionsanstalt anvisar ett anslag på 1 000 kronor för budgetåret 1994/95. Då det inte redan nu går att säga exakt när överföringen av HPA:s uppgifter till RFV kan ske och då anslaget enbart är av formell karaktär bör anslaget stå kvar på statsbudgeten även under nästa budgetår. För att täcka kostnaderna för administration av pensionsutbetalningarna under budgetåret 1994/95 får HPA och RFV tillsammans ta i anspråk det i budgetpropositionen beräknade beloppet om 2 035 000 kronor.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 10 mars 1994

Närvarande: statsministern Bildt, ordförande, och statsråden
B. Westerberg, Friggebo, Laurén, Hörnlund, Olsson, Dinkelspiel,
Thurdin, Hellsvik, Björck, Davidson, Könberg, Odell, Lundgren,
Unckel, P. Westerberg, Ask

Föredragande: statsrådet Odell

Regeringen beslutar proposition 1993/94:223 Avveckling av Handelsflottans pensionsanstalt.

